

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ ЛЬОТНИЙ КОЛЕДЖ**

Циклова комісія аеронавігації

ТЕКСТ ЛЕКЦІЇ

навчальної дисципліни «Нормативно-правова і спеціальна підготовка пілотів
до польотів на МПЛ: митні правила і прикордонний контроль»
вибірковий компонент
освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Аеронавігація

За темою № 1 – Митний кодекс України.

Кременчук 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 № 7

СХВАЛЕНО

Методичною радою Кременчуцького
льотного коледжу Харківського
національного університету
внутрішніх справ
Протокол від 28.08.2023 № 1

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з технічних дисциплін
Протокол від 29.08.2023 № 7

Розглянуто на засіданні циклової комісії аеронавігації протокол 28.08.2023
№ 1

Розробник:

Викладач циклової комісії аеронавігації, спеціаліст вищої категорії Журід В.І.

Рецензенти:

1. Професор циклової комісії аеронавігації, кандидат технічних наук, старший науковий співробітник, викладач-методист Тягній В.Г.
2. Професор циклової комісії авіаційного і радіоелектронного обладнання, к.т.н., спеціаліст вищої категорії Гаврилюк Ю.М.

ПЛАН ЛЕКЦІЙ

1. Загальні положення.
2. Митні правила оформлення документів.
3. Митні процедури на авіатранспорті.
4. Льотний режим митного контролю повітряного судна.
5. Вимушена посадка ПС.
6. Відповідальність працівників ЦА за порушення митних правил.

Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті

Основна література:

1. Конституція України.
2. Митний кодекс України.
3. Закон України "Про Єдиний митний тариф".
4. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність».
5. Гребельник О.П. Основи митної справи: Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2003. – 600с.
6. Дудчак В.І., Мартинюк О.В. Митна справа: Навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2002. – 310с.
7. Пашко П.В. Основи митної справи в Україні: Підручник . – К.: Знання, 2008. – 651с.
8. Ківалов С.В., Кормич Б.А. Митна політика України: Підручник. - Одеса: «Юридична література», 2002. – 255с.
9. Ємченко І.В., Закусілов А.П. Методи і технічні засоби митного контролю: Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 432с.

Додаткова література:

10. Кримінальний кодекс України.
11. Кодекс України про адміністративні правопорушення.
12. Діхтієвський П.В., Шаповалов Д.В. Митне право: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. – К.: КНЕУ, 2008. – 153с.
13. За ред.. П.В. Пашка. Порядок заповнення вантажної митної декларації: Посібник. – К.: Знання, 2005. – 399с. – (Митна справа в Україні).
14. Писарєв В.А., Рождественський О.В., Чечель М.М., Пашко П.В., За ред. М.М. Каленського, П.В. Пашка. Митний контроль на автомобільному транспорті. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2003. – 189с. – (Митна справа в Україні).

15. Республіканський журнал «Митний брокер», видавництво «Панорама».

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

16. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Основи митної справи

Стаття 1. Законодавство України з питань митної справи

1. Законодавство України з питань митної справи складається з [Конституції України](#), цього Кодексу, інших законів України, що регулюють питання, зазначені у [статті 7](#) цього Кодексу, з міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також з нормативно-правових актів, виданих на основі та на виконання цього Кодексу та інших законодавчих актів.

2. Відносини, пов'язані із справлянням митних платежів, регулюються цим Кодексом, [Податковим кодексом України](#) та іншими законами України з питань оподаткування.

3. Якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені цим Кодексом та іншими законами України, застосовуються правила міжнародного договору України.

Стаття 2. Особливості набрання чинності законами України та іншими нормативно-правовими актами з питань митної справи

1. Закони України з питань митної справи, нормативно-правові акти з питань митної справи, видані Кабінетом Міністрів України та центральним органом виконавчої влади, набирають чинності через 45 днів з дня їх офіційного опублікування, якщо інше не передбачено самим законом або нормативно-правовим актом, але не раніше дня їх офіційного опублікування.

2. Офіційним опублікуванням закону України з питань митної справи, нормативно-правового акта з питань митної справи, виданого Кабінетом Міністрів України, центральним органом виконавчої влади, вважається опублікування його повного тексту в одному з періодичних друкованих видань, визначених законодавством України як офіційні. Днем офіційного опублікування закону України з питань митної справи, нормативно-правового акта з питань митної справи, виданого Кабінетом Міністрів України, центральним органом виконавчої влади, вважається день виходу в

світ номера того офіційного друкованого видання, в якому повний текст зазначеного закону України або нормативно-правового акта опубліковано раніше, ніж в інших офіційних друкованих виданнях. Якщо опублікування закону України з питань митної справи, нормативно-правового акта з питань митної справи, виданого Кабінетом Міністрів України, центральним органом виконавчої влади, здійснювалося частинами, днем його офіційного опублікування вважається день виходу в світ того номера офіційного друкованого видання, в якому раніше, ніж в інших офіційних друкованих виданнях, опубліковано останню частину зазначеного закону або нормативно-правового акта.

3. Закон України або інший нормативно-правовий акт з питань митної справи, який набирає чинності з дня офіційного опублікування, вважається чинним з 0 годин дня, наступного за днем офіційного опублікування зазначеного закону України або нормативно-правового акта.

4. Якщо для набрання чинності законом України або іншим нормативно-правовим актом з питань митної справи встановлено певний строк з дня його офіційного опублікування, визначений днями, цей строк починається з 0 годин дня, наступного за днем офіційного опублікування зазначеного закону або акта, і закінчується о 24 годині останнього дня відповідного строку.

5. Якщо день набрання чинності законом України або іншим нормативно-правовим актом з питань митної справи визначено конкретною датою, цей закон або акт вважається чинним з 0 годин зазначеної дати.

Стаття 3. Особливості застосування законів України та інших нормативно-правових актів з питань митної справи

1. При здійсненні митного контролю та митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України, застосовуються виключно норми законів України та інших нормативно-правових актів з питань митної справи, чинні на день прийняття митної декларації митним органом України.

2. У разі якщо законодавством України передбачена можливість виконання митних формальностей без подання митної декларації, застосовуються норми законів України та інших нормативно-правових актів з питань митної справи, чинні на день виконання таких формальностей.

3. Норми законів України, які пом'якшують або скасовують відповідальність особи за порушення митних правил, передбачені цим Кодексом, мають зворотну дію в часі, тобто їх норми поширюються і на правопорушення, вчинені до прийняття цих законів. Норми законів України,

які встановлюють або посилюють відповідальність за такі правопорушення, зворотної дії в часі не мають.

4. У разі якщо норми законів України чи інших нормативно-правових актів з питань митної справи допускають неоднозначне (множинне) трактування прав та обов'язків підприємств і громадян, які переміщують товари, транспортні засоби комерційного призначення через митний кордон України або здійснюють операції з товарами, що перебувають під митним контролем, чи прав та обов'язків посадових осіб митних органів, внаслідок чого є можливість прийняття рішення як на користь таких підприємств та громадян, так і на користь митного органу, рішення повинно прийматися на користь зазначених підприємств і громадян.

2. Митні правила оформлення документів.

1. Митна декларація

Митна декларація - заява встановленої форми, в якій особою зазначено митну процедуру, що підлягає застосуванню до товарів, та передбачені законодавством відомості про товари, умови і способи їх переміщення через митний кордон України та щодо нарахування митних платежів, необхідних для застосування цієї процедури;

2. Митний контроль

Митний контроль - сукупність заходів, що здійснюються з метою забезпечення додержання норм Митного Кодексу, законів та інших нормативно-правових актів з питань митної справи, міжнародних договорів України, укладених у встановленому законом порядку;

3. Митні правила

Митні правила - встановлений Митним Кодексом та іншими актами законодавства України порядок переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, пред'явлення їх органам доходів і зборів для проведення митного контролю та митного оформлення, а також здійснення операцій з товарами, що перебувають під митним контролем, або контроль за якими покладено на органи доходів і зборів цим Кодексом та іншими законами України;

4. Митна процедура

Митна процедура - зумовлені метою переміщення товарів через митний кордон України сукупність митних формальностей та порядок їх виконання;

5. Переміщення товарів через митний кордон України

Переміщення товарів через митний кордон України здійснюється засобами авіаційного, водного, автомобільного, залізничного,

трубопровідного транспорту та лініями електропередачі, а також змішаними перевезеннями.

Під змішаним (комбінованим) перевезенням розуміється міжнародне перевезення вантажів щонайменш двома різними видами транспорту відповідно до договору змішаного (комбінованого) перевезення з місця в одній країні, де вантажі переходять у відання оператора такого перевезення, до визначеного місця доставки в іншій країні.

Залежно від наявності перевізника, відправника, одержувача, а також договору на перевезення товари переміщуються у:

- 1) вантажних відправленнях;
- 2) супроводжуваному багажі;
- 3) несупроводжуваному багажі;
- 4) ручній поклажі;
- 5) міжнародних поштових відправленнях;
- 6) міжнародних експрес-відправленнях.

Ручна поклажа - товари, що належать громадянам і переміщуються через митний кордон України разом з цими громадянами або уповноваженими ними особами без оформлення багажних чи інших перевізних документів;

Супроводжуваний багаж - товари, що належать громадянам і переміщуються через митний кордон України у багажних відділеннях транспортних засобів, якими прямують ці громадяни, з оформленням багажних або інших перевізних документів;

6. Митна територія

Митна територія - територія України, зайнята сушею, територіальне море, внутрішні води і повітряний простір, а також території вільних митних зон, штучні острови, установки і споруди, створені у виключній (морській) економічній зоні України, на які поширюється виключна юрисдикція України, становлять митну територію України.

7. Митний кордон

Митний кордон - межі митної території України є митним кордоном України. Митний кордон України збігається з державним кордоном України, крім меж штучних островів, установок і споруд, створених у виключній (морській) економічній зоні України, на які поширюється виключна юрисдикція України. Межі території зазначених островів, установок і споруд становлять митний кордон України.

8. Регіональна митниця

Регіональна митниця - є митним органом, який на території закріпленого за ним регіону в межах своєї компетенції здійснює митну

справу та забезпечує комплексний контроль за додержанням законодавства України з питань митної справи, керівництво і координацію діяльності підпорядкованих йому митниць та спеціалізованих митних установ і організацій.

9. Митниця

Митниця:

1) Митниця є митним органом, який у зоні своєї діяльності забезпечує виконання завдань, покладених на органи доходів і зборів.

2) Митниця є юридичною особою, має самостійний баланс, рахунки в органах, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, печатку та бланк із зображенням Державного Герба України та із своїм найменуванням і діє відповідно до Конституції України, Митного Кодексу, інших нормативно-правових актів та на підставі положення, яке затверджується наказом центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

3) Митниця є територіальним органом центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, і підпорядковується йому.

Не допускається втручання у діяльність митниць інших територіальних органів центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

10. Митний пост

Митний пост - є органом доходів і зборів, який входить до складу митниці як відокремлений структурний підрозділ і в зоні своєї діяльності забезпечує виконання завдань, покладених на органи доходів і зборів.

11. Митна варта

Митна варта - спеціальні підрозділи митних органів, призначені для боротьби з порушеннями митних правил, охорони територій, будівель, споруд та приміщень митних органів, охорони та супроводження товарів і транспортних засобів, забезпечення охорони зон митного контролю.

12. Права митної варти:

1) розташовувати спеціальні наряди своїх підрозділів на об'єктах митних органів, в узгодженому з Держкомкордоном порядку, на митному кордоні (де він збігається з державним), та у межах прикордонної смуги та прикордонного контрольованого району.

2) перевіряти документи на право переміщення товарів та інших предметів через митний кордон у фізичних і юридичних осіб;

3) затримувати та проводити в установленому порядку особистий огляд громадян, огляд транспортних засобів і речей громадян, які прямують через митний кордон України поза митним контролем, а також транзитних транспортних засобів, що обґрунтовано підозрюються в порушенні митного законодавства;

4) за письмовим розпорядженням Голови Держмиткому та його заступників, начальника територіального митного управління або начальника митниці входити на територію, у приміщення, склади та сховища підприємств, організацій і установ (крім іноземних дипломатичних представництв та прирівняних до них за статусом) незалежно від їх відомчого підпорядкування та форм власності з метою перевірки в установленому порядку товарів та інших предметів, що перебувають під митним контролем, і відповідних документів;

5) за письмовим розпорядженням Голови Держмиткому та його заступників чи начальника територіального митного управління проводити переогляд оформлених митними органами транспортних засобів, товарів та інших предметів, речей фізичних осіб;

6) припиняти навантажування, вивантажування, перевантажування, розпакування і перепаккування транзитних товарів, що перебувають під митним контролем, а також усунення пошкоджень пакування вантажу з цими товарами або зміну акцизних марок та ідентифікаційних знаків чи маркування вантажу без дозволу митних органів;

7) запрошувати осіб до установ митної системи для з'ясування обставин порушення митних правил. У крайніх випадках з'ясування обставин і первинне документування такого порушення мож здійснюватися в інших пристосованих для Митного місцях;

8) використовувати необхідні технічні засоби митного контролю з метою виявлення фактів незаконної діяльності фізичних і юридичних осіб у справах про митні порушення;

9) відповідно до законодавства зберігати, носити та застосовувати спеціальні засоби і зброю та використовувати службових собак;

10) застосовувати спеціальні засоби, зброю та використовувати службових собак лише в межах, необхідних для припинення протиправних дій особи (групи осіб).

3. Митні процедури на авіатранспорті.

13. Організація митного контролю.

Загальні принципи здійснення митного контролю:

- 1) Митному контролю підлягають усі товари, транспортні засоби комерційного призначення, які переміщуються через митний кордон України.
- 2) Митний контроль здійснюється виключно органами доходів і зборів відповідно до Митного Кодексу та інших законів України.
- 3) Митний контроль передбачає виконання органами доходів і зборів мінімуму митних формальностей, необхідних для забезпечення додержання законодавства України з питань державної митної справи.
- 4) Митний контроль товарів, транспортних засобів у пунктах пропуску через державний кордон України здійснюється відповідно до типових технологічних схем митного контролю, що затверджуються Кабінетом Міністрів України.
- 5) Розклад руху транспортних засобів, що здійснюють регулярні міжнародні рейси, затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту, за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері захисту державного кордону.
- 6) З метою підвищення ефективності митного контролю органи доходів і зборів взаємодіють з учасниками зовнішньоекономічної діяльності, уповноваженими економічними операторами, іншими особами, діяльність яких пов'язана із здійсненням зовнішньої торгівлі, та з їх професійними об'єднаннями (асоціаціями).
- 7) Для забезпечення здійснення митного контролю органами доходів і зборів використовується єдина автоматизована інформаційна система органів доходів і зборів України.

14. Вибірковість митного контролю:

- 1) Форми та обсяги контролю, достатнього для забезпечення додержання законодавства з питань державної митної справи та міжнародних договорів України при митному оформленні, обираються митницями (митними постами) на підставі результатів застосування системи управління ризиками. Не допускаються визначення форм та обсягів митного контролю іншими органами державної влади, а також участь їх посадових осіб у здійсненні митного контролю.
- 2) Форми та обсяг контролю, достатнього для забезпечення додержання законодавства України з питань державної митної справи та міжнародних договорів України, укладених відповідно до закону, після завершення митного оформлення, визначаються в порядку, встановленому цим Кодексом.

На вимогу власника товарів, щодо яких визначено форму та обсяг митного контролю, або уповноваженої ним особи органи доходів і зборів зобов'язані письмово повідомити про це протягом години, якщо інший строк повідомлення не визначено цим Кодексом.

3) Якщо за результатами застосування системи управління ризиками не визначено необхідності проведення митного огляду товарів, транспортних засобів комерційного призначення, митне оформлення та випуск цих товарів, транспортних засобів за рішенням митниці (митного посту) можуть бути здійснені без пред'явлення зазначених товарів, транспортних засобів митниці (митному посту) або з пред'явленням, але без проведення їх митного огляду.

15. Тривалість перебування під митним контролем

1. Товари, транспортні засоби комерційного призначення перебувають під митним контролем з моменту його початку і до закінчення згідно із заявленим митним режимом.

2. У разі ввезення на митну територію України товарів, транспортних засобів комерційного призначення митний контроль розпочинається з моменту перетинання ними митного кордону України.

3. У разі вивезення товарів, транспортних засобів комерційного призначення за межі митної території України митний контроль розпочинається з моменту пред'явлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення для митного оформлення та їх декларування в установленому цим Кодексом порядку.

4. Граничний строк перебування товарів, транспортних засобів комерційного призначення під митним контролем до моменту поміщення цих товарів, транспортних засобів у відповідний митний режим не може перевищувати 180 календарних днів.

5. Товари, транспортні засоби комерційного призначення, які перебувають під митним контролем і за якими власник або уповноважена ним особа не звернулися до закінчення граничного строку, встановленого цією статтею, набувають статусу таких, що зберігаються на складі органу доходів і зборів.

6. Перебування товарів, транспортних засобів комерційного призначення під митним контролем закінчується:

1) у разі ввезення на митну територію України - після закінчення митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України, за винятком митних режимів, які передбачають перебування під митним контролем протягом усього часу дії митного режиму;

2) у разі вивезення за межі митної території України - після здійснення митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення та перетинання ними митного кордону України, за винятком митних режимів, які передбачають перебування під митним контролем протягом усього часу дії митного режиму.

16. Документи та відомості, необхідні для здійснення митного контролю:

1. Органи доходів і зборів вимагають від осіб, які переміщують товари, транспортні засоби комерційного призначення через митний кордон України чи провадять діяльність, контроль за якою цим Кодексом покладено на органи доходів і зборів, тільки ті документи та відомості, які необхідні для здійснення митного контролю та встановлені цим Кодексом.

2. Особи, зазначені у частині першій цієї статті, зобов'язані надавати органам доходів і зборів документи та відомості, необхідні для здійснення митного контролю, в усній, письмовій та/або електронній формі.

3. Відомості з офіційних документів, наданих для митного контролю та/або митного оформлення, не потребують додаткового підтвердження.

4. Правоохоронні органи, фінансові установи та інші контролюючі органи України відповідно до законодавства на письмові запити органів доходів і зборів або з власної ініціативи інформують органи доходів і зборів про наявні відомості, необхідні для здійснення митного контролю.

5. З метою здійснення митного контролю після випуску товарів органи доходів і зборів мають право направляти письмові запити та отримувати документи або їх засвідчені копії, інформацію (у тому числі в електронній формі), що стосуються переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, випуску товарів та їх використання на митній території України або за її межами.

6. Документи та відомості, у тому числі в електронній формі, що надавалися органам доходів і зборів декларантами, їх представниками, іншими заінтересованими особами, а також державними органами, установами та організаціями, уповноваженими на здійснення дозвільних або контрольних функцій щодо переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, у тому числі через єдиний державний інформаційний веб-портал "Єдине вікно для міжнародної торгівлі", для здійснення митних формальностей, зберігаються органами доходів і зборів не менш як протягом 1095 днів з дня завершення митних процедур.

